

Ex-Keizerin Eugénie. †

... Zoo waren al de jaren haars levens twee en negentig jaar.... En zij stierf....

't Werd héél even 'n berichtje voor de wereld-telegraaf. Plichtmatig, omdat de gestorvene in 't grijs verleden eenmaal een historische figuur van betekenis was geweest: „Ex-Keizerin Eugénie is heden alhier overleden.”

De indruk was ook zóó weer gladgestreken. Als 't gerimpel op 't watervlak, waar een héél klein steentje in plofte.

Ouderen herinnerden zich vaag, wie zij was; jongeren grepen naar 'n historieboek of 'n encyclopaedie, als ze iets over haar schrijven moesten. Maar eer de dag der begrafenis was aangebroken, was reeds haar heugenis vergaan. Spa boeide aller aandacht en de nederlaag der Polen en de Turksche vrede en zooveel méér, waarmee de uitgeleefde, van iedereen verlaten en vergeten vrouwe zoo heelemaal niets te maken had.

Ergens in Spanje heeft ze haar doodstrijd gestreden. Dáár heeft ze, de vrome katholieke, haar laatste biecht gesproken; dáár zijn haar de sacramenten der stervenden toegediend en toen heeft ze 't moede hoofd voorgoed neergelegd en als er nog nágedachten over 't voorbijgeleven door dat hoofd getrokken zijn, dan kunnen die in een bundel bijeengegaard worden, met de kernspreuk: ijdelheid der ijdelheden; het is al ijdelheid.

Zóó stierf ze weg, die eens de machtigste vorstin van Europa was.

In 't zelfde Spanje, waar ook haar wieg had gestaan. Wél keerde zij weder, gelijk ze gekomen was! De vergetelheid harer geboorte was nog grooter dan die van haar dood: wie nam er in de Meimaand van 't jaar 1826 notitie van, dat te Granada in Andalusië aan graaf Manuel Fernandy van Montijo, hertog van Penewanda — mocht hij dan ook al „grande” van Spanje zijn! — ten tweeden male een dochter geboren was....

En tusschen die twee vergetelheden ligt een lang leven, ja, óók van voorspoed en rijkdom, van macht en pracht.... maar nóg meer van moeite en verdriet en als er één op aarde is geweest, die getuigen kan van de vergankelijkheid van aardsch geluk, — dan was zij het zeker, die als Eugénie Maria de Montijo de ooglust was der jongelingschap in elken kring waar ze verscheen; die nu jaren lang als gravin de Pierrefond tragische vermaardheid bezat vanwege haar onspoed en ver-

driet en die daar tusschenin als Keizerin van Frankrijk door millioenen werd geëerd, gevleid en gevreesd.

Sic transit gloria mundi....

Alzoo gaat aardsche grootheid voorbij!

En wél had Frankrijk's machtigste kanselredenaar gelijk, toen hij eenmaal zijn lijkrede bij de uitvaart van een der schitterendste vorsten, die de wereld ooit had aanschouwd, begon: God alleen is groot!

En wij menschen.... blijven nietige schepselen....

„De mensch, hoe mild door 't aardsch geluk bedeed,
Hoe hoog in eer, in macht en staat verheven,
Vergaat als 't vee, en derft in 't eind het leven!”

Neen, voorzeker! zóóveel „aardsch geluk” heeft Eugénie's moeder: Maria Manuela Kirkpatrich van Closebum bij de wieg van haar kindeken niet van haar durven droomen.

Ook later nog niet, toen Eugénie opwies en de moeder al vroeg moet gezien hebben, dat „het kindeke schoon was.”

Ze mochten van ouden adel zijn, de beide ouders, — hij van Spaansche, zij van Schotsche herkomst, maar in haar geslacht geheel verspaanst, sinds dit na den val der Stuarts, om des geloofs wille uit het protestantsche Schotland wegvluchtte.... van vorstelijken bloede waren ze niet en de regeerende familiën in het Europa van dien tijd, die zelfs ondanks '30 en '48 zich niet konden voorstellen, hoe eenmaal „de kronen over de straten rollen zouden,” zij waren er ten zeerste op uit om hun bloed „zuiver” te houden; weigerden de opname van den „gewonen adel” in hun vorstelijk geslacht.

Alles moest dan ook samenloopen, om de onbekende Spaansche gravin te verheffen tot keizerin van Frankrijk.

Napoleon III heeft daar den troon bestegen.

Hij heeft dien troon bevestigd en gesteigd en wordt, zij 't ook met zekere vreeze, door de vorsten van Europa in zijn macht en rang erkend.

Maar geen hunner geeft hem zijn dochter ter vrouw!

In de intimiteit van hun familiekring laten ze hem niet toe....

Hij is diplomaat genoeg, om te zorgen dat geen directe weigering hem treffen en in 't oog der gansche wereld tot een heimelijke aanfluiting maken kan als den keizerlijken minnaar, die een blauwtje liep....

Hij vraágt niet, tenzij hij zeker mocht zijn van een gunstig antwoord!

Maar juist die zekerheid krijgt hij nergens.

En telkens als hij voorzichtig tastend de voelhoorns uitsteekt, moet hij ervaren, dat hij zelfs op het hoogtepunt zijner macht door de in eigen oog alleen „echte” vorsten van Europa als een parvenu op den troon wordt beschouwd.

Goed! hij kan het dan ook zónder hen stellen!

Eén moet altijd de eerste zijn van zijn geslacht! De Habsburgers, de Hohenzollerns en wie daar meer op een oer-ouden stamboom trotsen mogen, zijn óók begonnen met een heel gewonen ridder, die géén stamboom toonen kon!

Hij, Napoleon, zal zijn de *grondlegger* van het geslacht.

En de vrouw, die hij naast zich tot Keizerin van Frankrijk verheft... wel: de prinsen en vorsten van Europa zullen zich voor háár nederbuigen, wijl ze zijn vrouw is....

De nu 27-jarige Eugénie Marie was hem niet onbekend.

Met haar moeder reisde zij van Spanje naar Frankrijk en vandaar naar Engeland en Schotland, terwijl alom de roep om haar verblindende schoonheid haar voorging. En reeds toen Napoleon nog slechts President was der Fransche republiek; nog bij den familienaam Bonaparte werd genoemd, — maar het keizerrijk ijverig voorbereidde, óók door zich met een hofhouding te omringen en hoffeesten te geven op het Elysée, reeds tóen trok de jonge Spaansche zijn opmerkzaamheid als een vrouw, waarop zelfs een Keizer trotsch zou mogen zijn.

In 1853 werd de Spaansch-Schotsche gravin door haar huwelijk keizerin van Frankrijk....

Nu volgden haar gloriejaren!

Napoleon III maakte Parijs tot het staatkundig middelpunt van Europa; op zijn beroemde Nieuwjaars-recepties schreef hij, voorzoover dit een mensch mogelijk is, de geschiedenis der wereld voor het jaar dat begonnen was.

En Keizerin Eugénie was het schitterend middelpunt van zijn luisterrijk hof: de schoonste onder de schoonen; vorstin in houding en gebaar; begaafd met een rijk verstand; betoo-verend met haar schitterend vernuft.

Potgieter, in zijn „Wapenschouw in het Bois de Boulogne,” teekent haar aldus:

„Bevallig, bloeiend, fier, verschijnt aan 's Keizers zijde,
Waar 't hoog geboomte schaduw geeft,
De schoone ga', wier keus hem vorst bij vorst benijdde,
Die rozen om zijn sceppter weeft....”

En 't geluk scheen volkomen, toen ze den keizer in '56 een zoon geschonken had, die immers de dynastie voorgoed bevestigden zou!

Ach! aardich geluk en vorstenglorie....

Eerst kwamen allerlei wolken aan de lucht.

En toen de Keizer, naar men algemeen zegt niet het minst op aanraden van Eugénie, de lucht dacht te zuiveren en zijn wankelenden troon te bevestigen door den oorlog met Pruisen, met Duitschland; toen hijzelf naar 't front toog en haar als regentes achterliet....

Toen, ineens! sloeg de bliksem in, die al haar glorie verteerde. Met moeite bergde zij 't lijf en redde haar zoon.

En van dit oogenblik af begon de reeks harer tegenspoeden. In Engeland vond ze een schuilplaats, maar geen rust.

In '73 stierf haar man; nog restte haar de zoon, de erfgenaam der Napoleons, de hoop der keizerlijke partij, de trots der moeder, de jongeling... die de toekomst had... Totdat in '79 de assegaai van een Zoeloe zijn leven afsneed en de arme moeder maakte tot de groote Verlatene, de dolende zwerfeling, die het met Naómi zeggen kon, dat de Almachtige haar bitterheid aangedaan had.

Mocht ze maar bij Hem, die ook weer troost „gelijk een moeder troost," haar leed hebben uitgeklaagd en ruste gezocht.

Hier op aarde vond ze die ruste niet.

Al maar reisde zij heen en weer, van Schotland tot Spanje, 't meest vertoefde zij op haar landgoed te Farmborough.

Later, incognito als gravin de Pierrefond, bezocht ze meermalen Frankrijk en Parijs. Niemand herkende haar. Als een vreemde liep ze rond, waar ze eens boven allen de eerste geweest was. Voor de wereld had ze reeds lang afgedaan; slechts een zeer kleine kring bleef haar trouw: de gebogen, verwelkte, oude vrouw was nog slechts een vage figuur uit 't grijs verleden.

Ons voorzeker past het oordeel niet.

Doch zalig zij, die een *onverwelklijke* erfenis deelachtig worden en genadiglijk zullen worden gesierd met de gouden kroon, die hun nimmermeer ontvallen kan!

P. Br.

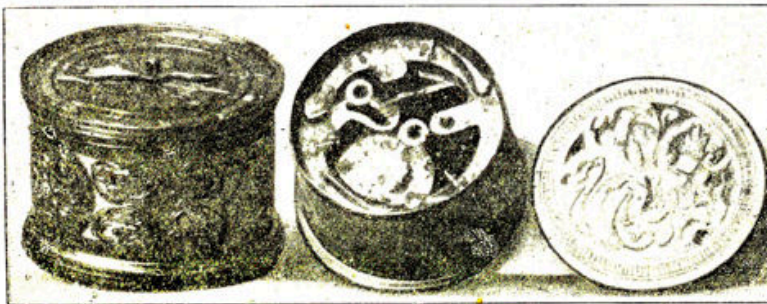
Wetenswaardigheden.

Japan in actie.

Eenige maanden geleden is bekend gemaakt, dat men in Japan van plan is een onderzeesche tunnel te bouwen in de straat Shimonoschi. Deze straat scheidt het voornaamste eiland van de Japaneesche groep, Hondo, van het kleinere eiland Kiushn ten Zuiden daarvan. Twee jaar zullen noodig zijn om voorstudies te maken, waarna het werk in 1921 zal worden begonnen. De spoorlijn, welke de beide eilanden verbindt, zal 7 mijlen lang worden, waarvan een mijl geheel onder water zal loopen. De kosten van deze onderneming zullen ongeveer f 250.000.000 bedragen.

Een horloge uit de zestiende eeuw.

Tegen het eind van de vijftiende eeuw heeft men in Duitschland voor het eerst getracht een uurwerk te maken, dat gemakkelijk kon worden meege dragen. Die eerste horloges waren natuurlijk nog zeer onvolmaakt; zoo had men nog geen middel gevonden, bij het afloopen de spanning van de horlogeveer evengroot te doen blijven, zoodat het horloge erg dikwijls moest worden opgewonden, omdat het

6004

K. v. d. B. te R. — Knakkend geluid in de gewrichten bij beweging komt voor bij magere personen, ook bij chronische rheumatiek. Op zichzelf heeft dit niets te betekenen.

Tegen uwe overige bezwaren raden wij korte, koude zitbaden aan, drie maal per week, 's morgens vroeg na het opstaan; daarna een flinke lichaamsbeweging, gymnastiek of wandelen.

S. P. te H. — Wat is een *exces*?

Dit is buitensporigheid in 't eten of drinken, in 't gebruik van alcohol of tabak, in zinnelijk genot of in sport, waarop steeds een *straf* volgt, want de natuur laat zich niet verkrachten!

PEPER EN ZOUT.

Socialisatie Rapport der S. D. A. P.

„Negen miljoen gulden winst." ¹⁾

„Dan moet," zegt ge, „op z'n minst

„Margarine fabrikatie

„'t Eerst in socialisatie."

„Neen," zoo zegt 't Rapport van Rood, ²⁾

„Dat bedrijf, dat is te groot."

Mislukte boycot tegen Hongarije. ³⁾

De derde Internationale;
Zich van zijn macht bewust,
Zou Hongarije, dat brutale,
Dat niet zijn roede kust,
Door boycot wel tot rede brengen,
't Zwaard werd van 't kind zelfs niet geweerd.

't Vuur, dat 't arme land moest zengen,
Heeft d'eigen stoker 't meest gedeerd.

M. B.

¹⁾ In 1 jaar gemaakt door Jurgens margarinefabriek.

²⁾ S. D. A. P.

³⁾ Uitgegaan van de 3de Internationale. Zetelende in Oostenrijk.

anders ging naloopen. Ook waren ze nog erg zwaar en onbeholpen, waarvan onze plaat een goede voorstelling geeft! Inderdaad een modern dames-horlogetje ziet er wel anders uit! Die eerste horloges werden dan ook gedragen in een aparte tasch, welke aan den gordel werd bevestigd.

Het horloge, waarvan de plaat een voorstelling geeft, werd gevonden bij Neurenberg en volgens de documenten, die er bij waren, is het ook in die stad gemaakt, terwijl het zeer waarschijnlijk het oudste horloge is, dat nog bestaat. Het geheele instrument is van ijzer vervaardigd; een tweede-wijzerontbreekt er aan. In dien tijd had men nog niet zooveel haast, dat daaraan behoefte werd gevoeld!